

□□□□□□□□

El-Melik (Celle Celâlühû)

“Gerçek hükümdar olan Allah’u Teâlâ pek yücedir. Ondan başka hiç ilah yoktur. O şerefli ve yüce arşın Rabbidir.” (Mü’minûn 23/116) **“Muktedir bir hükümdarın katında, doğruluk meclisindedirler.”**
(Kamer /54/55)

Allah’u Teâlâ hazretleri “El-Melik” sıfatıyla muttasıftır. Bu sıfat büyüklük ve yücelik sıfatıdır. Mutlak tasarrufunda bulunan yaratma, emretme ve ceza verme de herkese üstün gelen/galebe çalan ve nizam koyup çekip çevirendir. Ulvi ve süfli bütün alemler onundur. Onların hepsi onun kulu ve kölesi, sahip olduğu mülküdür ve ona muhtaçtırlar.

O hakiki rab, hakiki melik/sultan ve hakiki ilahdır. O, insanları rububiyeti ile yarattı; saltanat ve melikliği ile hükmetti; ilahlığı ile kendisine kulluk etmelerini istedi. Nas suresinin ilk üç ayeti kerimesinde en güzel dizilişle zikredilen bu yüceliği, azameti bir düşününüz! **“İnsanların Rabbine, insanların Melik'ine, insanların İlah'ına sığınırım.”**
(Nâs 114/1-3)

Rab, Melik ve İlah kelimeleri imanla alakalı tüm kaide ve kuralları kapsarlar. Aynı zamanda bu üç kelimedede el-Esma'ül-Hüsna'nın tamamını içeren bir mana vardır.

“Rab” demek: her şeye gücü yeten, yaratan, şekil veren, hayat sahibi, her şeyi ayakta tutan, her şeyi bilen, işiten, gören, ihsan eden, nimet veren, çok cömert, karşılıksız veren, dilediğini engelleyen, müsaade etmeyen, her şeyden evvel var olan, her şeyden sonra var olacak olan demektir. Dilediğini hidayete erdiren, dilediğini saptıran demektir. Dilediğini saîd, dilediğini şakî yapan demektir. Rububiyetin gerektirdiği daha nice isimleri kapsayan bir manası vardır. Bu özelliği ile “Rab” kelimesi el-Esma'ül-Hüsna'nın üçte birini kapsamaktadır.

“Melik” demek: dilediğini emreden, yasaklayan, aziz kılan, zelil kılan, kullarının işlerini sevdiği ve istediği şekle çekip çeviren demektir. Aziz, cabbar/mutlak kudret sahibi, mütekebbir/her daim büyüklüğünü gösteren, hükmeden, adalet sahibi, alçaltan, yücelten, mülkün sahibi ve daha başka isimlerin manalarını kendinde toplayan tarafı vardır.

“İlah” demek: bütün kemal ve yücelik sıfatlarını kendisinde toplayan demektir. Bu isimde bütün bir el-Esma'ül-Hüsna'ya delalet vardır. Zaten “Allah” ismi şerifi de “ilah” kelimesinden türetilmiştir.

İşte bu üç isim (Rab, Melik ve İlah), el-Esma'ül-Hüsna'nın tamamını kapsamaktadır. O zaman bu isimlerle Allah'ı Teâlâ'ya sığınan kişi için layık olan, onun muhafaza edilip korunması, insanların kalplerine vesvese veren sinsi vesvesecinin kötülüğünden emniyette olması ve ona

musallat olamamasıdır.

Sözlükte “malik ve sahip olmak, elinin altında bulundurup tek başına tasarruf etmek” manasındaki mülk (melk, milk) kökünden türemiş bir sıfat olan melik ismi şerifi “görünen ve görünmeyen alemlerin sahibi” demektir.

El-Melik kelimesi Rabt ve şedd “bağlama ve çekme” anlamlarında da kullanılmış olup netice itibariyle “mülkünde tam bir kudretle tasarruf sahibi olan” demek olur. Dolayısıyla “İâ melike illallah” Allah’tan başka melik yoktur demek, tam bir kudrete sahip olmak bakımından Allah’tan başka hiç kimsenin melik olamayacağı demektir.

Ulemadan bazıları “El-Melik” ismi şerifinin sıfat olma hususunda “Mâlik” isminden daha kapsamlı olduğunu zikretmişlerdir. Zira “Melik” ismi “birçok memleketin/insanların meliki, sahibi ve hükmedeni” anlamını bildiriyor. Aynı zamanda Kur’an-ı Kerim’in son sure-i şerifindeki “melik’in-nâs [1]” ayeti kerimesi “melik” kelimesinin “mâlik” kelimesinden daha kapsamlı olduğunu gösterir.

Madem Allah’u Teâlâ hazretleri bizim Rabbimiz, Melikimiz ve İlahımızdır, dara düştüğümüzde ondan başka bizi kurtaracak yoktur. Ondan başka sığınacağımız yoktur. Ondan başka mabudumuz yoktur. Kendisine el açılıp dua edilecek, kendisinden korkulacak, ümit edilecek yoktur. Ondan başka gerçek sevgiye layık olan yoktur. Ondan başkası için zillete düşmek, alçalmak yoktur. Ancak ona tevekkül edilip güvenilir. Zira kendisine karşı tevekkül edilen,

korkulan, ümit edilen, el açılıp dua edilen zat Rab ve melik olmalıdır. Allah'tan başka rab ve melik yoktur.

---

[1] Anlamı: Bütün insanların sâhibi, hükümdarı, işlerini idare eden ve bütün insanlığın selâmet ve saadetini temin edecek olan hükümlerin koruyucusu ve emredicisi bulunan Yüce Mâbud'a sığınırım.